

نصب کارخانه قند در صحنه و یک کارخانه ریخته گری در گرمانشاه هر چه زودتر اقدام لازم معمول فرمایند.

در باره شیلات لازم است هر ضمیمه با اینکه ما نسبت به دولت دوست و همجوار خود روسیه شوروی کمال مودت را داریم ولی در این حال نمیتوانیم از این اصل صحیح بیطرفی خود انحرافی حاصل نموده و تبعیض قائل شویم برای ما روس و انگلیس و امریکا فرقی ندارد خلاصه بیگانه بیگانه است همان قسم که با تحمل این همه مصائب کوشیدیم تا مداخلات در جنوب راخته دادیم اکنون که قرارداد ما با همسایه شمال خاتمه مییابد موقع را مفتتن شمرده و با این دوست عزیز نیز خدا حافظی میکنیم و بهیچوجه صلاح مملکت خود و صلح جهانی نمی دانیم که بهیچیک از دول خارجی اجازه مداخلات و اینگونه معاملات را بدهیم بنده بقیه وقت را به آقای بهادری می-
دهم

نتیجه - احسن است

نایب رئیس - آقای بهادری

بفرمایند

بهادری - آقایان هم صحبت کنند اگر از وقت آقایان هم ماند بپندم مرحمت بفرمایند که چهار پنج دقیقه بیشتر بشود.

نایب رئیس - عجلتاً آقای کریمی ده دقیقه وقت خودشان را بشمارد اند آقای دکتر فقیهی شیرازی بفرماید

دکتر فقیهی شیرازی - از همان هنگام که کشور اسلامی اهلس با رواج بازار مصرف نوشابه های الکلی از دست مسلمین رفت و از روزیکه فرناطه و جیل الطارق ملل مسیحی بوسیله ترویج میاشی و تلقین روح لایبالی گری از چنگ اسلامیان بدر آوردند فرزندان انجیل در کشورهای اسلامی شروع بفرمانروائی کردند آنقدر مکر و حیله بکار بردند تا تجزیه و تفریق و تجلیل کشورهای اسلامی هم یکی بعد از دیگری انجام شد و بعنوان سن مختلفه فرزندان قرآن از هم جدا شدند و در خواب هفت فرو رفتند چنان خواب عمومی همه ما را فرا گرفت که مانند اسرای زنگه بار بامارفتار شد و اسی بحد الله سبلی روزگار مسلمین را بالاخره در اقطار گیتی بیدار کرد و شروع بمطالبه حقوق از دست رفته نشودند امید است خداوند قفلتهای ما را ببخشد و پیروان قرآن را بتدریج مانند صدر اسلام قوی و ثابت المقده فرماید

یکی از کشورهای اسلامی که روزی قافله سالار فصل و دانش و علم و هنر بود کشور ایران باستان است متأسفانه در اثر نفوذ از ظواهر تمدن مغرب زمین ستاره اقبال و آفتابی و بزرگوارش افول کرد کشوریکه دوست و دشمن بمطقت تمدن و قدمت ستمش در مملکت مختلفه گواهی می دهند گرفتار اسراط در نوشابه خواری

گردید و آنچه که نباید بشود انجام شد باین وصف نباید مایوس شویم زیرا با در نظر گرفتن تناسب و سعه و بمقتضای مواهب طبیعی خدا دادی کشور ایران اعتماد اداره نفوس بیشتری دارد اگر سم تریاک و الکل بگذارد و اگر سقط چنین و جرائم مشابه بآن امان دهد آقایان نمایندگان محترم سوقات ما از مغرب زمین حاصلی جز غم و اندوه و بدبختی نبوده پس از یکطرف همسایگان طمع ورز و از سوی دیگر علل تقلیل دهنده نفوس و از جانب دیگر رنجوری و بیماری در نتیجه اختیارات مسموم کننده کشوری را که یک روز پرچمدار علم و هنر بود ساکت و سامت و مغموم و مهموم ساخت اکنون که ملت ایران برای بدست آوردن حق از دست رفته خویش قریب دو سال است در تلاش میباشد برای آنکه شارع مقدس هم در پیشرفت این مقصود توجه فیسی فرماید بسیار بجا و بموقع است آقایان نمایندگان محترم متفق الکلمه اساس نوشابه سازی و نوشابه خواری را در کشور جعفر ابن محمد «ص» بایک قیام و قومود مردانه از بیخ و بن براندازند زیرا سه عامل مهم تکثیر نفوس عبارت است از منع تهیه و مصرف مسکرات اصلاح برنامه بهداشت و برنامه فرهنگ اساس و پایه و آرزوی همه مردم این سرزمین می باشد درباره تکثیر نفوس متأسفانه نه تنها دولت های وقت توجهی نکردند بلکه با آزاد گذاردن قاپله های غیر ایرانی و یاغیر مجاز عملاً باین جنایت و جنین کشی مساعدت کردند امیدوارم طرحی را که چند روز قبل باقید دو فوریت با مضای عده ای از آقایان نمایندگان تقدیم مجلس شورای ملی نمودم امروز فوریتش بتصویب برسد در باره نوشابه های الکلی هم چون بطور قطع ثابت شده که غالب زندانیها و اکثر بیماران معتکف در تیمارستان و عده زیادی از مسئولین آسایشگاهها و غالب جنحه و جنایاتی که در این کشور میشود همه و همه زائیده مسکرات می باشد امید است مآل اندیشان را متنبه کرده باشد مخصوصاً چون فقر و تهیدستی روز بروز بر تعداد الکلیستها می افزاید و این امر بعلت نامالایمات روحی و پریشان فکری و خستگی اعصاب روز بروز زیاده تر میشود و مخصوصاً این روزها مردم مضطرب و بعضی از کارمندان دوایر دولتی را بعلت تقلیل سازمانها در معرض خطر ابتلاء و آلودگی بالکل نموده بیشتر باید مورد توجه واقع شود زیرا مردم از شدت غم و اندوه بیخانه ها مغموم می آورند نه از نظر تفریح و تفنن سالی چند میلیون هایدات دولت از راه باندهزل عرق پیش نیست و اگر این هایدات ناچیز را در مقابل مخارج زندان و معالجه مسئولین و مداوای الکلیستها

سایر ناخوشی های ناشی از مصرف نوشابه های الکلی بحساب آوریم اساساً قابل ملاحظه و بعث نیست و انگهی مشروب فروشی امروز برای دولت در حکم استرگین فسروشی است همین مناسبت انتظار دارم در این موقع که عهده دیگری از آقایان نمایندگان طرحی مبنی بر منع تهیه و خرید و فروش و مصرف نوشابه های الکلی تهیه فرموده اند و هم اکنون باقید دو فوریت تقدیم میشود جناب آقای دکتر محمد مصدق نخست وزیر محبوب ایران بجای هایدات مسکرات با اختیارات که در دست دارند هایدی دیگری در نظر گرفته و باز بین بردن این قانون فساد اخلاق و رشاه و ارتشاء و قتل و جنایت و چاقو کشی و هزاران نامالایمات روحی و عصبی و بیماریهای جسمی خاتمه دهند و از این راه خدمت دیگر فراموش ناشدنی انجام فرمایند تصویب این طرح بنسل آینده کشور بزرگترین خدمت را خواهد نمود اکنون دومین طرح بهداشتی و اجتماعی خود را بساحت مقدس مجلس شورای ملی تقدیم میدارم (احسن است)

این نکته ناگفته نماند حجج اسلام که حضور در مجلس شورای ملی دارند از چندی قبل باین طرف در باره تهیه این طرح بذل مساعدت و مجاهدت بسیار فرمودند بنده بدین وسیله از یک حجج اسلام مقیم در مجلس شورای ملی که حضور در این مجلس مقدس دارند تشکر میکنم و در حقیقت عرایضی که کردم مقدمه ای بود برای تشریف فرمائی بنی عم مکرم جناب آقای جلالی که ایشان تشریف فرما خواهند شد و مطالب را خواهند فرمود بقیه وقت را هم بعد از آنکه فرمایشات جناب آقای جلالی تمام شد بابر تقاضای آقای بهادری بایشان تقدیم میکنم و ضمناً طرح دو فوریتی را هم که بامضاء نوزده نفر از آقایان رسیده است تقدیم مقام ریاست مینمایم

نایب رئیس - آقای جلالی بفرماید

جلالی - مطلبی که امروز میخواستم عرض نمایم کان محترم برسانم از لحاظ حفظ حیثیت و نظام اجتماع ما شایان دقت و توجه است این مسئله که برای جامعه استعمار زده ما اهمیت حیاتی دارد و شاید بتوان گفت بزرگترین دشمن و سد راه اصلاحات ماست مسئله مشروبات الکلی است که متأسفانه بر تمام شئون کشور مارخنه کرده است

امروز شما می بینید که تنگین ترین فجایع بوسیله همین مشروبات در کشور ما روی میدهد قتلها خسارتها سرقتهای هزاران نمونه فساد تنها سرچشمه اش همین مایه کشنده اخلاق و انسانیت میزند

و نباید منکر شد در مملکت ما که از راه هرب بفرق بدون لطف از دهان مردم سارده

و بی آرایش شرق افتادند و از وسایل روح آنرا برای پیشرفت خود ضرورت میدانستند علاوه بر بیاس و بدبینی یکی همین الکل بود مشروبات الکلی که امروز بهترین وسیله سوء استفاده دیگران و یکی از هدهای شوم مغرب زمین بوده ببالای رواج آن تا باین مرحله که برای جامعه خطرناک شود فقط با نظر آنها و بدست آن بوده است و تعجبی نیست که اگر تمدن آنارمذنی و اخلاق و سجایای ملت مسلمان ایران جای خود را بیاس و جنون بدبینی و بی ایمانی میدهد خیال میکنم بنده حضور آقایان دارم عرایض میکنم اگر توجه فرمائید بهتر است

(صاحب است)

این میوه های تلخ برای زرد و خندان خوش نما بود و وجود اعصاب قوی و بدنهای نیرومند و فکر شالم و شهامت مسلماً برای آنها ضروریان جبران ناپذیری در برداشت آقایان محترم ایرانیان خود فرزندان اخلاق و شهامت بودند و تعالیم مقدس و کرامتهای اسلام به بهترین وجهی توانست این ملت هشیار و فکور را بمنتهی درجه ترقی برساند و علماء و دانشمندان و سرداران در اثر قرار گرفتن ایران در زیر فروغ تابان اسلام در تمام قرون اولیه تسلط اسلام ایران از مین ما برخاستند که تاریخ ملل جاویدان خواهند بود

حریف مجلس ما خود همیشه در برابر علی الخصوص که پیرایه ای بدبوستند منظور این است که یک چنین مملکت با یک چنین مردمی بخصوص مردمیکه از مذهب مترقی و پیش رو و قابل پذیرش مانند اسلام پیروی نمایند نمیتوانستند جاهای دیگر آفریقا بیاهند و جاوه در استعمار قرار گیرد در این مملکت روح بزرگ و شهامت و اخلاق تنهاره پیش بود و بس تریاک و مشروبات الکلی از راه و مؤثرترین حربه و اسلحه پیشرفت مقام سوء آنها بود و امروز مفسد اجناس مادر اثر شیوع این مایه مهلك و کشتن بآن جا رسیده است که باید اعلام خطر کرد

اگر امروز جوانان خود را در این اگر امروز بی پرده اعلام نکنیم که تهران پایتخت کشور ایران در مرکز مملکت در مقابل سه یا چهار کتاب خانه هزاران مراکز فساد و هزاران مشروبات فروشی دائر است اگر ما بفکر علاج عیب بزرگ و رفع این بلا خانمانه نیاتیم مسلماً در مقابل ملت و وجدان مقدسات مذهبی و روح با عظمت مسئولیم

بجرت میتوان گفت هر راه اصلاح بدون بازگرداندن سلامت اخلاقی برای ما منتج به نتیجه نخواهد شد امروز فردا نیست و از فردا باید

برایک والکل اعصاب فرزندان مردم این کشور را در هم بشکند و راه پیشرفت مقاصد جهان خواران و توسعه طلبان رافراهم سازد.

ما میتوانیم همچنان شاهد هزاران اعمال فساد آلود باشیم ما میتوانیم همچنان ناظر قتل و ضرب و جرح و خود کشی باشیم ما می توانیم همچنان ناظر رقت بار و جمیع جنون خمری باشیم ما می توانیم هم چنان پرورش فحشاء و فریب و عفت فروشی را در دامان الکل و مشروبات الکلی بشگریم ولی نمی توانیم ندای مسئولیت را نشنویم و خود را در مقابل وجدان و ارواح پیشروان مذهب و مدنیت و اخلاق شرمسار ندانیم بچه وسیله می خواهید اصلاحات کنید؟ در مین ما که الکل و تریاک در همه جا و بیشتر مجامع آزادانه راه دارد اصلاحات اگر غیر ممکن نباشد مسلماً بسیار مشکل است آیا باید ساکت باشیم و بیش از این خود را از جریان گذاریم آیا باید در مقابل مصنوعات هم وطنان خود که بقیعت جان و هستی آنها تهنیه می شود و با مرض و افلیح شدن و مادام العمر علیل بودن آنها با بازار می آید یک رقم عمده واردات ما مشروب باشد حال بصورت قاچاق و غیره قدر مسلم این است که کشور ما یکی از بازارهای پر مشتری این مایه شوم و فساد آوار است دولت های قبیل نه بشکر این بودند که قدمی در دفع این نقیصه بردارند و تهنیه گاه بدرخواست مردم و بنظر آنان اعتنائی داشتند و اصولاً اگر منصف باشیم باید بگوئیم در ترویج آن کوشیدند این که میگوئیم در ترویج آن کوشیدند تعجب نکنید در همه سفارت خانه های ما و شب نشینی های دولتی در اعیاد ملی فقط شیطان بطری حکومت میکرد

آقایان نمایندگان محترم ما نماینده مردم مسلمان هستیم و قانون اساسی ما پایه های آن بر روی دساتیر مذهب مافرار دازد و با روح دیانت کاملاً منطبق است خاصه اینکه مقام ریاست مجلس شورای ملی هم در دست روحانی عالی قدر و مطلع حضرت آیه الله کاشانیست باید در صدد دفع این ضرر بزرگ که دامنگیر جامعه ما شده باشیم و با تصویب طرحی که عده از نمایندگان محترم امضاء نموده اند دولت جناب آقای دکتر مصدق را که خود با اهمیت یک چنین مسئله حیاتی و خطیری واقف هستند راهنمایی کنیم که تا حد امکان در قطع ریشه این آنکر فساد بکوشند

باید گفت شیوع این مایه نرفت انگیز و کشنده اخلاق از یک و یاد و کشور اروپائی گذشته حتی در اروپا هم باندازه کشور ایران نیست در کشور سوئد که با احترام و به صدیق قاطبه جهانیان از لعاب زندقه در راه و از لعاب اخلاق سر آمد تمام ممالک هستند اصولاً بدینسان نوشابه الکی رفتن حرم و ذلت لایفتری است در سوئد که شرب مشروبات الکی ممنوع شده و اخلاق حکومت

می کند دیگر از قتل و دزدی و خیانت و جنایت اثری نیست و همچنین در نروژ و غنلی از کشورهای دیگر و آیا نباید گفت مقلدین از تمدن اروپا فقط این مایه شر را مدنیت می دانند و بس وقتی در غنلی از کشورهای اروپا نهضت های مبارزه با الکل وجود دارد وقتی جهان بخطر این مایه کشنده و جنون آور واز بین برنده نسل و رواج دهنده آدم کشی و جنایت می برده است سزاوار نیست ما همچنان بنشینیم و تصمیمی در این باره نگیریم

آقایان محترم در بسیاری از ممالک برای مبارزه با این سم مهلک تصمیم های جدی اتخاذ نموده اند و موفقیت هم پیدا کرده اند و باصلاح و ترمیم تراز و جامعه خود پرداخته اند شرط عقل نیست که همینطور باین منظر رقت بار و نتایج بد الکل و مشروبات الکی بشگریم

من اعلام می کنم میخانه و کاباره بهترین وسیله شیوع جنایت و گمراهی و نابودی سلامت و عزت نفس و شهامت است . جای تعجب است که عده ای دانسته و بیاندانسته از منافع مختصر آن که عاید خزانه دولت می شود دم میزنند و عدم رواج آنرا ضرری به خزانه دولت می دانند و باید گفت این طرز فکر صحیح نیست زیرا در مقابل نفع بزرگی که جامعه و فرزندان ما می برند ضرر جزئی قابل ذکر نخواهد بود ما که در مبارزه ضد استعماری و برای رسیدن به هدف عالی و مقدس از درآمد نفت صرف نظر نموده ایم و مسلماً اگر همچنان این بیکار ادامه پیدا کند تا جائی که منافع ملت ما تأمین نگردد همچنان به محرومیت تن در خواهیم داد چه اهمیت دارد در برابر یک نفع بزرگ اجتماعی و مبنی از یک منبع درآمد جزئی هم صرف نظر کنیم وظیفه دولت ان شاء الله پس از تصویب این طرح نباید تنها مصرف مبارزه منفی و فشار باشد بلکه باید با کمک تمام و وسائل کافی از قبیل سخنرانیها، کنگره ها، آگهی های چاپی، جلسات بحث و انتقاد، ایجاد کنگه های ضد الکل خطر آنرا یاد آوری نماید دولت باید کسانیرا که از سعادت دانش اندوزی بهره مند شده اند و ادارت تا خطر میگساری را بر مردم بفهماند بهر حال امیدوارم که مجلس و دولت در پیشرفت و مبارزه با این باقیمانده کاروان استعمار غرب توفیق پیدا نماید.

ضمناً اشاره میکنم یک نامه ای که از طرف حوزه علمیه طهران رسیده که قرائت میکنم نامه ایست که بوسیله جناب آقای محمد صادق رضوی از طرف حوزه علمیه طهران و حجج اسلام بنده رسیده و دستور دادند خدمت آقایان قرائت بشود اگر اجازه بفرمائید قرائت کنم (نایب رئیس - بفرمائید)

بسمه تعالی
مجلس شورای ملی
خاطر آقایان نمایندگان محترم مستحضراست که در اجتمع منع مسکرات قانونی در دوره ۱۳۱۶ از مجلس گذشت که دولت

مکلف است لایحه مربوط باین موضوع را در ظرف یکماه تقدیم نماید و لایحه مزبور بمجلس سنه رفت ولی نتیجه معلوم نگردید با توجه باینکه استعمال مسکرات از ه و اصل مهم مقاصد اخلاقی و اجتماعی است و در عرض سال هزاران جنایت در اثر آن واقع میشود آیا سزاوار است که برای تأمین مختصر عایداتیکه از این ممر ناشایسته بدست می آید بشرف و حیثیت یک کشور اسلامی و ملت مسلمان لطمه زد و بی اعتنا بود و تردیدی نیست که مخارج دولت ها را ملت تأمین میکنند ولی این عواید نباید از طریق غیر مشروع و منافی شرف ملت جمع آوری شود عموم متدینین مخصوصاً جامعه روحانین انتظار دارند برای رعایت شئون یک ملت اسلامی که بر طبق قانون اساسی خود را مسلمان در عالم اسلام کرده است نمایندگان محترم توجهی خاص فرموده که هر چه زود تر لایحه جلوگیری از استعمال و تهیه و فروش مسکرات بتصویب برسد

۱۲ جمادی الاولی ۷۲ با مضای عده زیادی از آقایان روحانیون این نامه را تقدیم مقام ریاست میکنم و بقیه وقت را اگر باقی باشد با آقای بهادری می دم. (احسن)

نایب رئیس - دیگر وقتی باقی مانده است . آقای بهادری بفرمائید ده دقیقه از وقت آقای کریمی و ده دقیقه هم از وقت آقای دکتر قهیمی شیرازی باقی مانده است میتوانست استفاده کنید

بهادری - بنده قبل از شروع به عرض خود مطلبی را لازم است عرض کنم در روز در جراید دیدم هیتی که به آذربایجان رفته بود چند روز آنجا سورج رانی کردند و امروز با سلام و صلوات مراجعت فرمودند چون هنوز گزارشات هیشتر بنده ندیده ام انتظار دارم گزارش خودشان را به عرض دولت برسانند تا در این باب مطالبی که دارم عرض برسانم گویانکه قبل از رفتن با آذربایجان صحبت مشکلات آذربایجان و طریقه حل آن در نزد آقایان نمایندگان روشن بود ولی متأسفانه این هیتی که به آذربایجان رفته با هیچیک از آقایان نمایندگان آذربایجان تماس نگرفتند و حتی در مجلس هم با هیچکس تماسی نداشتند گردش کردند و مراجعت فرمودند و منتظریم گزارش خودشان را بدولت بدهند بعد از این که گزارش دادند بنده مطالب خودم را عرض خواهم کرد

من مدتی بود که از پشت این تریبون مجلس صحبت نکرده و همیشه سکوت اختیار کرده ام علتش هم این بود که نسیخو استم وقت یکمده از همکاران محترم را بگیم آقایان محترم هر دوره از مجلس مشخصات بخصوصی دارد که در آن دوره نقل مجلس میشود در آن دوره نقل مجلس میشود در این دوره نیز کلمه همین بر شی و فداکاری در راه مصالح ممالک

رسم شده و یکمده از همکاران گرامی کلمه مزبور را بخود انحصار داد و تصور میکنند که هر کس برخلاف امبال آنها رفتار نماید یا هفتش با آنها یکی ولی راهش بپیراز آنها باشد گناه کبیری کرده است ولی میخواستم سؤالی بکنم که بقیعه همکاران گرامی مین پرست اجتماع پرست هم هست یا آنکه یک مقدار آب و خاک رابرستش میکند

ما که بمملکت خود علاقمند هستیم بایستی بملت و اجتماع خود علاقه داشته باشیم و در فکر بهبود اوضاع آنها بر آئیم نه اینکه فقط بهمین کلمه قناعت کرده هر روز هزاران هزار بدبختی این ملت ستم دیده را مشاهده کنیم و اعتنائی بآن ننمائیم و اگر کسی هم خواست یکی از این دردها و خواسته های ملت را بگوید بچوب تهمت ببندیم و نگذاریم صحبت نماید

آقایان محترم در دنیایی که ما در آن زندگی میکنیم بغضات آزادی خونهای زیادی ریخته شده و زنجیرها و شکنجه های بی شماری صورت آزادی شده ولی نیروی ملت مافوق تمام نیروها بوده توانسته محکم ترین زنجیرها را از هم بگسلد و خود را از قید عبودیت آزاد سازد البته احتیاج بی بحث مفصل در این موضوع نیست که حکومت های دنیا اول بصورت حکومت مطلق العنان و تام الاختیار بوده که بعداً در نتیجه تکامل تفسیر شکل داده بصورت فتووال و سرمایه دار و دمو کراسی در آمده ولی چه فدا کارها و از جان گذشتگی هائی که بغضات همین حکومت دمو کراسی بوقوع پیوسته بالاخره مردم توانستند حاکم بر امور خود شوند دست یکمده نفع پرست که همیشه فکر استعمار آنها را داشته از امور کوتاه کنند تا حکومت دمو کراسی یعنی حکومت مردم بر مردم را در مملکت و اجتماع خود برقرار نمایند البته حق هم داشتند که برای بدست آوردن این آزادی از همه چیز خود بگذرند و برای نزدیک شدن به هدف مقدسشان جان خود و جوانانشان را فدا نمایند با خون لایط و خاک مین آب و گلی تشکیل دهند که همیشه کلمه مقدس آزادی بر آن نقش ببندد

البته جنابانی که باسم حکومت انفرادی بوقوع پیوسته و خونها بی رحمانه که بوسیله همین دستگاه ریخته شده و طوفانهای بردگی که بر گردن آزادخواهان زده شده بر هیچکس پوشیده نیست و تصور نکنیم که کسی بتواند منکر این شکنجه ها شود و در مقام دفاع از حکومت انفرادی بر آید

البته همکاران محترم تصدیق میفرمایند که در گردنیا امروز اجازه نمی دهد که ملت تمام اختیارات خود را یک فرد وا گذارد نماید مردم امروز می خواهند که خود حاکم بر امور خود شوند نه اینکه بکنند را و لو هر قدر هم بر ازنده باشد بر سر حکومت بکنارند و خود از تمام امور بیخبر شوند البته حضرات حکومت انفرادی را

است و جز سود خالص آمده است و بحساب دولت برده شده بر گردانند بصندوق تعاون در صورتیکه در واقع يك درآمدیست که بحساب دولت ریخته شده و تصفیه شده آن قسمتش را بنده خیال میکنم که آقایانی که پیشنهاد این طرح را داده اند و خودشان هم بمسائل مالی توجه دارند بایستی يك اصلاحی بکنند چون مخالف اصول است چیزی که قبلا گرفته شده و بحساب گذاشته شده حالا بخواهیم بگوئیم این را برگردانند بنظر بنده از وظیفه و تکلیف و کلاهم خارج است زیرا پیشنهاد خرج است باین جهت بنده خواستم این تذکر را بدهم که آقایان محترمی که این طرح را امضاء کرده اند و همه شان هم مورد احترام بنده هستند این نکته را توجه فرمایند اگر آن نکته را اصلاح فرمایند در قسمت های دیگرش بنده مخالفی ندارم

نایب رئیس - آقای مهندس زیرک زاده جنابعالی موافق هستید بفرمائید

انگلی . مهندس زیرک زاده . در کثرت معظمی د کتر شایگان . جلالی . شهیدی

نایب رئیس - مخالفی نیست . آقای مهندس رضوی

مهندس رضوی - پیشنهاد آقایان از نظر علامندی است که باینکار دارند ولی بنده تصور میکنم بهتر است که خود آقایان هم توجه فرمایند برود بکمسیون و نماینده دولت هم نظر بدهد اخیراً هم وضع رسیدگی بیماران با اوضاع امروز تفاوتها حاصل شده صندوق تعاون وضعش فرق کرده بیهو وضعش فرق کرده بهر حال نمایندگان دولت هم کمک میکنند نظریات جدیدی اگر داشته باشند میدهند بعد بطرز مطلوبی بمجلس میآید باینجهت خیال میکنم که فوریت دوم لازم نباشد (صحیح است)

نایب رئیس - آقای اخگر جنابعالی موافقت میکنید ؟ (اخگر - بله) بفرمائید

برای جواب حاضرند و معمولاً روزهای سه شنبه برای جواب سؤالات معین شده

حائری زاده - اطلاع بدهید که جواب سؤال بنده را هم بنامند

(۷) **بقیه مذاکره در لایحه تأسیس شرکت اتوبوسی رانی عمومی**

نایب رئیس - لایحه اتوبوسرانی مطرح است

فریمان - بنده طرحی داده بودم راجع باعاده اختیارات دیوان محاسبات بقید يك فوریت ، میخواستم استدعا کنم که يك فوریتش رای بگیرد

نایب رئیس - چون وزیر مربوطه اینجا نیستند برای این طرح نشد (جلالی) در فوریتش وزیر احتیاج ندارد (پیشنهاد آقای کریمی که دولت قبول کرده است يك دفعه دیگر قرائت میشود آقایان توجه فرمایند (حائری زاده - چاب نشده و بما نرسیده) مدتی است چاپ شده و توزیع شده است

(پیشنهاد آقای کریمی وعده دیگر بشرح زیر قرائت شد)

پیشنهاد میکنیم ماده واحده تقدیمی دولت بطریق ذیل اصلاح شود

ماده ۱- وزارت کشور مکلف است برای انتظام اتوبوسرانی عمومی شهر تهران و توابع شرکت واحدی بنام شرکت اتوبوسرانی عمومی بوسنله شهرداری تهران تأسیس نماید

مهندس زیرک زاده - البته در اصل موضوع تردیدی نیست ولی بنده میخواستم خدمت آقایان عرض کنم که از آنموقعی که این طرح نوشته شده حتی از آنموقعیکه ما این طرح را امضاء کرده ایم يك اتفاقاتی روی داده است که بایستی در ذهن آقایان باشد اولاً بیمه های کارگران در شرکت بیمه منتزع شده است و بصندوق تعاون کارگران رفته است و تمام حساب ها هم رفته است دیگر اینکه يك لایحه قانونی باسیم بیمه های اجتماعی در این پنج شش روز قبل امضاء شده است که یکی از مترقی ترین قانونهای بیمه اجتماعی است (صحیح است) و تمام امراض ناشی از کار و غیر ناشی از کار و امراض خانواده کارگر تمام این موضوع ها در این قانون در نظر گرفته شده از این جهت بنده میخواستم خواهش کنم پس از آنکه فوریت هایش تصویب شد بقانون بیمه اجتماعی که جدیداً لایحه قانونی امضاء شده توجه بشود که مبادا اینجا يك قانونی وضع بکنیم که باعث اشکالاتی در آن قانون بشود این بایستی در ذهن آقایان باشد

دکتر کیان - این يك فوریت دارد

مهندس زیرک زاده - بنده با فوریت موافق هستم ولی میخواستم این قسمت در ذهن باشد که مبادا يك عملی بکنیم که باعث اشکال بشود (صحیح است)

نایب رئیس - رای میگیریم ب فوریت اول آقایانی که موافقت قیام فرمایند (عده کثیری قیام نمودند) تصویب شد فوریت دوم رایك عده از آقایان پیشنهاد کرده اند که قرائت میشود

(بشوع زیر قرائت شد)

پیشنهاد مینمایم نسبت بطرح حمایت مسلولین بنده دو فوریت رای گرفته شود خسرو اقبال (خسرو ققائی - آقا خسرو اقبال دشمن است) خسرو ققائی . مکی . زهری . ناصر درو افقاری . میلانی . کریمی . حسینی . اخگر . ششتری . د کتر سعیدی

اخگر - علت اینکه دو فوریت تقاضا شده خیلی واضح است این لایحه قبلاً آمده است بمجلس در دوره شانزدهم در کمسیون مدفون شده ما میخواهیم بیرونش بیاوریم بعد از تصویب دو فوریت هم باز وقت داریم چاپ می کنند مطالعه میکنیم هر نظری که باشد رعایت میشود اگر حالا دو فوریت نداشته باشیم رود بکمسیون باید منتظر دوره ۱۸ و ۱۹ باشیم

نایب رئیس - آقای کفیل وزارت بهداری

کفیل وزارت بهداری - راجع باین طرح مسلولین که آقایان خیلی علاقمند هستند خواستم عرض کنم چون مطلب خیلی مهمی است و باین لایحه قانونی بیمه های اجتماعی که اخیراً از طرف جناب آقای نخست وزیر امضاء شده و جناب آقای مهندس زیرک زاده هم تذکر دادند تصور می کنم که این لایحه بهتر است در کمسیون فنی مطرح بشود و بعد طوری ترتیب بدهیم که موجب ضرر و زیان نشود (صحیح است)

نایب رئیس - رای میگیریم ب فوریت دوم آقایانی که موافقت قیام فرمایند (عده کمی قیام نمودند) رد شد بکمسیونهای مربوطه ارجاع میشود

دکتر بقائی - اخطار دارم

نایب رئیس - طبق چه ماده ای ؟

دکتر بقائی - طبق ماده سؤالات که بعد صد و شصت و نه

نایب رئیس - بفرمائید

دکتر بقائی - عرض کنم در چند هفته پیش بنده يك سؤالی از وزارت اقتصاد ملی راجع بمعامله برنج کردم که تا حالا جواب داده نشده خواهش میکنم که دستور فرمایند زودتر برای جواب حاضر بشوند يك سؤال دیگری هم مربوط بکارهای کمیته تحقیق است

نایب رئیس - اغلب آقایان وزرانی که از شان سؤال شده اطلاع داده اند که

مطرح است

فریمان - بنده طرحی داده بودم راجع باعاده اختیارات دیوان محاسبات بقید يك فوریت ، میخواستم استدعا کنم که يك فوریتش رای بگیرد

نایب رئیس - چون وزیر مربوطه اینجا نیستند برای این طرح نشد (جلالی) در فوریتش وزیر احتیاج ندارد (پیشنهاد آقای کریمی که دولت قبول کرده است يك دفعه دیگر قرائت میشود آقایان توجه فرمایند (حائری زاده - چاب نشده و بما نرسیده) مدتی است چاپ شده و توزیع شده است

(پیشنهاد آقای کریمی وعده دیگر بشرح زیر قرائت شد)

پیشنهاد میکنیم ماده واحده تقدیمی دولت بطریق ذیل اصلاح شود

ماده ۱- وزارت کشور مکلف است برای انتظام اتوبوسرانی عمومی شهر تهران و توابع شرکت واحدی بنام شرکت اتوبوسرانی عمومی بوسنله شهرداری تهران تأسیس نماید

ماده ۲ - شرکت مزبور شرکت سهامی و سهام آن بانام است و حق انتقال سهام شرکت جزئاً و کلاً با توافق و با شرکت های خارجی ممنوع میباشد

ماده ۳ - هشتاد درصد سهام در مقابل بهای ارزیابی شده اتوبوسها متعلق بمالكین فعلی اتوبوسهای تهران و توابع که در تاریخ تقدیم لایحه دولت اجازه اتوبوسرانی در دست داشته اند میباشد و بیست درصد دیگر سهام که غیر نقدی است در ازاء استفاده شرکت از مزایا و منابع شهری متعلق بیه شهرداری تهران خواهد بود

تبصره ۱ - طریق واگذاری و ارزیابی اتوبوسهای فعلی برای تعیین میزان سهام در آئین نامه که با حضور نمایندگان صاحبان اتوبوس تنظیم می شود معین خواهد شد

تبصره ۲ - در مورد فروش یا انتقال سهام شهرداری حق تقدم خواهد داشت

تبصره ۳ - هنگام توسعه شرکت و افزایش سهام رعایت تناسب میزان خرید سهام جدید از طرف شرکاء و شهرداری بترتیب مقرر در آئین نامه مزبور خواهد بود

ماده ۴ - هیئت مدیره شرکت از پنج نفر مرکب خواهد بود که از لحاظ حفظ مصالح عمومی سه نفر آنها بان انتخاب انجمن شهر از میان نمایندگان انجمن شهر (در عیاب انجمن شهر

بان انتخاب وزارت کشور) و دو نفر دیگر بان انتخاب صاحبان سهام تعیین خواهد شد

ماده ۵ - کارکنان فعلی اتوبوسها از راننده و کمک راننده و بلیط فروش و صاحبان سهام جزء در صورت واحد بودن شرایط استخدام در شرکت بردگی را بر تقدیم خواهند داشت

ماده ۶ - وزارت کشور مکلف است بوسنله شهرداری هر محل از شهرهای دیگر کشور که اتوبوسرانی دایر است و یا قیام که با اتوبوسرانی محتاج شود بر طبق مقررات این قانون و آئین نامه های مربوطه بتاسیس شرکت مبادرت نماید

ماده ۷ - اگر در ظرف مدت مصرح آئین نامه صاحبان اتوبوس حاضر بشوند شرکت منظور نشوند شهرداری مجاز است که خود را بتاسیس شرکت واحد اتوبوسرانی در آن محل اقدام نماید

ماده ۸ - آئین نامه اجرایی این قانون منتهی در ظرف یکماه از طرف وزارت کشور تهیه و پس از تصویب هیئت وزیران بوزیر اجرا گذاشته خواهد شد اصلاح آئین نامه مذکور نیز بپیشنهاد وزارت کشور و تصویب هیئت وزیران خواهد بود

نایب رئیس - کلیات مطرح است آقای مهندس رضوی مخالفید جناب عالی

مهندس رضوی - بلی **نایب رئیس** - بفرمائید **مهندس رضوی** - مطالبی که مجلس شورای ملی مطرح میشود اگر نظر صریحی را در مورد معینی بعرض نرساند خدای نکرده از وظیفه اصلی نمایندگان غفلت شده است حقیقت این است که لایحه متوالی از طرف دولت و با دو مرتبه مختلف اسباب تعجب همه کسانی است با امور مملکت بانظردقت نگاه میکنند قبل دولت اقدام باسترداد امتیاز بکشور خصوصی کرد که در نتیجه تسلط بروابط مکالماتی شرکت و تبتانی هائی که عادی بود مملکت هست کار او بفساد کشیده بود در حدود بیست میلیون تومان از بانک ملی یعنی سرمایه عمومی مملکت را بشارت ۱۲ میلیون تومان هم از مردم مستقیماً گرفتند و بدون محل در واقع صرف کرده اند باین استدلال و در عین حال باین نسبت چون کار عمومی است باید دولت در دست داشته باشد پیشنهاد ملی کردن هر کس تلفن را بمجلس شورای ملی تقدیم کردیم شورای ملی هم کمال توجه را باین پیشنهاد کرد با وجود آنکه صاحبان سهام تلفن بعضی از نظر مالی وضع صحیحی هم ندارند مملکت چون منافع اجتماع در جلو بود مطالب فردی توجهی نشد و هیئت مدیره معلوم شد بنا بر قیمت روز مملکت در مقابل سهم بانهاد داده خواهد شد مجلس شورای بهجت اطمینان که حق صاحبان سهام از این برتبه و مبلغ جزئی هم که شد

میشود در باقی قسمت ها موافقت با لایحه
 شد کرد و شرکت تلفن راملی اعلام کرد
 تا این یک قدم بزرگی بود برای اینکه روابط
 مابین کشوری از سالهای پیش در نتیجه
 سازی که بطور مبهم دیده شده بود در
 این شرکت واقع شده و همه میدانیم که
 شرکت هم بدترین وضعی وقتار میکرد
 البته هم خوشوقت شدیم و تمام مملکت ایران
 خوشوقت شدند که در موضوع تلفن بالاخره
 یک اصلاح اساسی دست خواهد
 بود امروز هم بنده امیدوارم که چنین اصلاحاتی
 را در تلفن بشود چندی بعد یکی دیگر از
 روی محترم دولت آقای دکتر صدیقی که
 شخص ایشان از نظریات بسیاری بنده
 را در دارم و سوابق متعددی هم با ایشان دارم
 به ای آوردند که میخواهم امتیازی
 این شرکت معینی واگذار کنم البته
 که امتیاز هم در لایحه ایشان بود ولی
 در کس دقت بلایحه ایشان میکرد فوراً
 وجه مینمود که نتیجه این قانون این است که
 امتیازی یک شرکت داده شود و تعجب این
 است که حتی در این ماده مدت هم قید نشده بود
 یعنی یک امتیاز بی مدتی را برای شرکتی
 قاضا میکرد بنده بهیچوجه تردیدی در حسن
 نیت شخص ایشان ندارم و میخواهم انتقادی
 نکنم ولی میخواهم این نکته را صراحتاً
 اعلام کرده باشم که وسایل نقلیه ایران
 مخصوص شهرهای بزرگ کشور یکی از ارکان
 اقتصادی و در عین حال از ارکان تشکیلاتی
 آن شهر حساب میشود (صحیح است) در
 شهری مثل تهران کسانی که وسایط نقلیه
 را در اختیار دارند در واقع در تمام امور
 این شهر ممکن است مداخله داشته باشند
 اگر بکروزی لازم بشود یک اقدامی دولت
 بکند و موضوع حمل و نقل اعضاء ادارات
 را سایر مردم انجام بدهند و ضرورت خاص
 ایجاد کند و یک چنین شرکتی نداشته باشد
 در واقع خواسته عمومی انجام نشده است
 (صحیح است) مراحل بدتری هم دارد
 ممکن است یک شهری اشغال بشود اگر
 یک شهری اشغال شد شرکت های خصوصی
 مسلماً در دست کسانی خواهد افتاد که
 آن شهر را اشغال کرده اند و ناچار است
 نیت کند در صورتیکه اگر شرکت عمومی
 باشد همیشه میتواند خودش را آزاد کند
 در مملکت فرانسه همه آقایان میدانند که
 در شهر پاریس سابقاً شرکت های خصوصی
 حمل و نقل را در دست داشتند این سفر که
 اروپا رفتیم ملاحظه شد که تمام حمل و نقل
 عمده شهرها بدست دستگاهها دولتی است
 یعنی ملی شده است در انگلستان تمام حمل
 و نقل شهرها بطور کلی ملی بود آن قسمت
 های عمومی را هم بعد ملی کردند و امروز
 تمام دستگاههای حمل و نقل ملی است تفکیک
 کردن حمل و نقل عمومی شهرها از حمل و
 نقل عمومی مملکت هم کار آسانی نیست و
 در حال و بهر صورت مطلبی لازمی که باید

بعضی برسانم این است که چنانچه وزرات
 کشور اصرار داشته باشد که در این قسمت
 با فشاری کند نتیجه ای که عاید خواهد شد
 این خواهد بود که یک شرکتی از صاحبین
 سرمایه فعلی که اتوبوس در تهران دارند
 تشکیل خواهد شد و این شرکت موقتاً مادامی
 که دولت آقای دکتر مصدق بر سر کار است
 ممکن است بوضع نسبتاً بهتری شروع بکار
 بکند ولی چون اوضاع مملکت در تغییر
 است و ممکن است اوضاع دیگری پیش بیاید
 این شرکت تبدیل بیک شرکت فاسد و
 فارتگری خواهد شد و با تبااهی که خواهد
 داشت در دستگاه دولت رخنه پیدا خواهد
 کرد و همان عملیاتی که شرکت تلفن کرد و
 مورد شکایت دولت بود در این شرکت هم
 واقع خواهد شد و ممکن است بنظر بنده
 شدیدتر هم بشود (مهندس حسینی - شدیدتر
 خواهد بود) عمل این شرکت خطرناکتر
 از شرکت تلفن خواهد بود توجه بفرمائید
 اگر در منزل شما تلفن شما خوب کار نکند
 البته نقیصه ای است در زندگی ولی اساساً
 اگر اوضاع اتوبوس رانی خراب شود و
 نتوانید در شهر حرکت نمائید تمام رشته های
 اقتصادی شهر شما کسبخته است بنا بر این
 دادن این اختیار و این امتیاز به یک شرکتی
 که در تحت نظارت کامل مردم همان شهر
 نباشد بنظر بنده خط بزرگی است و اما این
 فکر را آقای مهندس حسینی اظهار
 فرمودند و بعد هم کار محترم آقای کریمی
 آن را روی کاغذ آوردند که بیائیم از نظر
 سرمایه شرکت های موجود را احترام کنیم
 و از سرمایه های آنها استفاده بشود ولی از
 نظر رای هیئت مدیره به دستگاه های عمومی
 یعنی وزارت کشور و شهرداری و شهرداری
 های قانونی اختیار بیشتری بدهیم بنده عرض
 نمیکنم که اساساً این فکر دراز منطبق است
 بنده میخواهم به آقایان عرض کنم که همکاران
 محترم باید توجه داشته باشند کسانی که سرمایه های
 خودشان را میآورند در این شرکت میکنند
 و بعنوان هشتاد درصد سرمایه خودشان را
 میکنند به اختیار یک هیئت خصوصی
 که آن هیئت خصوص صاحب سرمایه
 نیست و لافقطه به تیسر شصت صاحب بیست در
 صد از سرمایه است لابد اطمینان دارند که آنچه
 را که خودشان میل دارند خواهند کردند
 آنچه را که آن اجتماع که صاحب سرمایه
 نیستند تصمیم میگیرند فقط شما خودتان را
 بگذارید بجای صاحبان اتوبوس آقا شما
 اگر صاحب اتوبوس بودید حاضر بودید
 که استفاده سرمایه خودتان را بگذارید به
 اختیار یک هیئتی که آن هیئت شرکت در
 سرمایه شما ندارد و یا شرکتش حداقل است
 یعنی در اقلیت است بنده که این موضوع
 را نقض عرض میدانم حقیقت اینست که این
 هیئت تشکیل میشود ولی منحصر آجنبه شریفتی
 پیدا میکند تمام کارهای اساسی در دست
 صاحبان اتوبوس باقی خواهد ماند و در روز
 های سخت همان عده باستی تصمیم بگیرند
 که کار بکنند یا کار نکنند آیا اصلاح
 خواهند کرد یا اصلاح نخواهند کرد آیا به

ترتیب صحیح رفتار خواهند کرد یا نخواهند
 کرد این است که بنده بطور کلی با این قبیل
 شرکتها کاملاً مخالفت دارم و عقیده دارم
 در کارهایی که مربوط بمجموع مردم میشود
 یعنی یک شهری علاقمند هستیم که وسایل
 نقلیه شان درست بشود این از وظایف دولت
 است که یا خود اقدام کند یا بگذارند انجمن
 قانونی شهر عمل کند و البته چون قانون
 انجمن های شهری هم به مرحله اجرا در آمده
 است و بزودی در تهران هم انجمن قانونی
 تشکیل خواهد شد بنظر بنده هیچ اشکالی
 ندارد که انجمن قانونی شهر در آینده با
 استفاده از همین قانونیکه در مجلس شورای
 ملی قبل از طرف جمعی از آقایان پیشنهاد
 شده بود در این زمینه اقدام بکنند پس لاقول
 آن را در اختیار انجمن قانونی شهر نه
 گذارند (صحیح است) بنده باید خدمتتان
 عرض کنم که در زمینه وسایل نقلیه پاره ای
 رحمت ها میشود که گمان تاسف را دارد
 مثلاً آقای وزیر کشور یکی از صحبت های ایشان
 در یکی از جلسهای خصوصی این بود که
 ما برای جلوگیری از سرعت و جلوگیری از
 عدم رعایت انتظام اتوبوسها بهتر است
 اینها را تبدیل بشود شرکت بکنیم من از جناب
 عالی سؤال میکنم که اگر شما شرکت را
 را تشکیل دادید و دستوری مخالف منافع
 آن شرکت دادید چه تضمین بیشتری برای
 اجرای دستور خودتان دارید تا امروز که
 عده معینی با اجازه موقت کار میکنند شما
 اگر دستگاه تنظیمی خودتان را مرتب بکنند
 از لحاظ راهنمایی و رانندگی بنظر بنده
 میتواند وسایل نقلیه متفرقه تهران را تحت
 نظر بگیرد معذک وقتی شما کاملاً این
 دستگاه را منظم کردید تازه بقیقه من
 لازمه کارش این خواهد بود که شرکت
 عمومی تأسیس بفرمائید و بجای اینها بگذارید
 برای اینکه بتدریج وسایل جدید و وسایل
 مجهز و وسایل درست در اختیار شهرهای
 ایران گذاشته بشود که برای روزهای مبادا
 که بنده بطور ابهام اشاره کردم دستگاه
 عظیم اقتصادی یک شهر از دست مصالح
 عمومی خارج نباشد بهر حال بنده در این
 زمینه پیش از این نمیخواهم در دست آقایان
 بدهم ولی همینقدر میخواهم عرض کنم بهتر
 است در این مورد دولت روش واحدی را
 اختیار بکند اگر تلفن که یک جنبه فرعی
 بیشتری نسبت بحمل و نقل دارد و لازمه اش
 ملی شدن بود چطور میشود اتوبوس لازمه اش
 خصوصی شدن است اگر بیاید بفرمائید
 که تلفن مربوط به مخابرات مردمست و
 میخواستیم مغنی بماند بنده فوراً خدمتتان
 عرض میکنم که یک استدلال بسیار
 کم عمقی است برای اینکه اختفاء
 مخابرات بواسطه شرکت ملی تلفن هم تأمین
 نمیشود اگر کسی روزی خواست در مخابرات
 شادست پیدا کند و وسائل پیدا کند شما میدانید که
 دستگاههای کسب اطلاع از مردم وسیله ای برای

کسب اطلاع استفاده میکنند چه شما شرکت
 ملی باشد چه خصوصی باشد از این جهت زیاد
 تفاوتی ندارد و اگر نکته اساسی شما این
 بود است که اساساً مخابرات مردم بیولیک عده
 مردمی بوده است که میخواسته اند بنفع
 خودشان استفاده بکنند عین این استدلال
 در مورد اتوبوس هم جاری است شما آقای
 وزیر کشور راضی نشوید که حمل و نقل
 شهر بزرگی مثل تهران و یا شهرهای دیگری
 مثل تبریز و اصفهان و مشهد را بدست یک شرکت
 های مستقل بسپارید و در واقع اساسی ترین
 جریان اقتصادی روزانه مردم آن شهر را
 بیولیک منافع خاصی قرار دهید شما کمک
 نمائید که این امر در دست عموم یعنی بصورت
 ملی در بیاید و اگر فعلاً از نظر اعتبارات
 برای ما سر نیست که صد درصد این اعتبارات
 را تأمین بکنیم و شهرهای ما در مضیقه
 مالی هستند هیچ مانعی ندارد که در حدود
 ۵۱ درصد را تأمین بکنید و بنده می
 خواهم خدمتتان عرض کنم که مادام که
 یک شهری نتوانست ۵۱ درصد از سرمایه
 این شرکت را تأمین بکند بهتر آن است
 که همین اوضاع موقت باقی بماند برای این
 که در این اوضاع موقت دیگر قانوناً حقی
 برای این اشخاص تثبیت نشده و شما هر روز وسیله
 دستگاههای اداری خودتان میتوانید مانع
 از خرابکاری آنها بشوید و حتی حق گردش
 دادن اتوبوسها در شهر از آنها سلب بکنید
 در صورتیکه اگر این دستگاه مجهز به
 قانون بشود آنوقت خواهید دید که شمار در مقابل
 آنها خیلی خیلی ضعیف خواهید بود شما نمی
 توانید جلوی اجحافات و تعدیات یک شرکتی را که
 بطور خصوصی تشکیل شده و سرمایه های
 قوی را در خودش جمع کرده و بالاخره
 تمام حمل و نقل شهر بزرگی را بدست گرفته
 بگیرد و در مقابل چنین شرکت بزرگی نمی
 تواند مقاومت بکند و بالاخره باید قانونی
 بیارید که دوباره آنها راملی بکنید
 پس چرا این کار را میفرمائید هیچ صلاح
 مملکت نیست که از حالا وضعی را ایجاد
 بکنید که چند سال دیگر توفیش در بیاید
 بنده چون یقین دارم که یک موضوع
 انتخاباتی هم در این زمینه هست نمیخواهم
 در این زمینه بیشتر از این بصراحت گفته
 باشم فقط بطور اشاره میخواهم عرض
 کنم که رضایت صاحبان اتوبوسها از ما
 و کمک آنها در موضوع انتخابات کوچهکتر
 از این است که منافع مردم را ما فدای منافع
 خصوصی آنها بکنیم (صحیح است) شما
 قدری هم آقای وزیر کشور بوضع کارگران
 این اتوبوسها برسید به پیشنهاد های بیچاره
 را از صحیح زودت ساعت ۱۲ و ۱۳ چگونه
 بکار وادار میکنند بیست و این کارها کار
 میکنند به بیاید که اساساً این کارگران هستند
 که فعلاً کار میکنند و این یک عده ای که در
 اطراف هستند

بگنیم (شاپوری - حرف است) آقای دکتر بقائی و آقای فرید فرموده اند که یک طوماری از ۸۰ نفر دارند کان و کمک دارند کان حزب زحمتکش و دکتر بقائی رسیده ای که توسط شهر بانی و برخی از مالکین شکایت نموده و از مجلس تقاضای ارض آقای زهری همین طومار است ؟

بنده (به) طومار تقدیم مقام ریاست ضابطه بنده میخواستم به جناب آقای شور عرض کنم که علت این که این در مجلس توی این دست انداز افتاد این بود که روز اول توضیحات کافی راف لایحه دولت داده نشد در یک خصوصی هم که موضوع مطرح شد یک مکش و جنجالی که در آن جلسه ی وزیر کشور درست نتوانستند بیان کرده باشند نمی میکنم روی این موضوع یعنی برای روشن شدن ذهن مردم یک توضیحات کافی در مقدمه این لایحه دولت ایران بدهند که منافع چیست بتوانیم منافع و مضارش را در نظر بگیریم و بتوانیم در موقیع که لایحه مطرح پیش نهاداتی که مفید بحال مملکت باشد شود در هر حال بنده می خواستم عرض که با شرکت کردن اتوبوسهای تهران در صد موافق و معتقدم که اگر در تحت یک دیسبیلین در بیاید جلوی نظم را گرفت و هیچ شکلی درش نیست حالا دولت در نظر بگیرد یک شرکت یا چند شرکت باشد با اینکه تمام مملکت یک شرکت باشند این بنده بشخص و صلاح دولت اما یک دیتته ای معتقدند که اگر شهر در چهار ناحیه تقسیم شود و چهار شرکت در موارد مختلف از همان نظری که آقای مهندس رضوی فرمودند فرض دولت آقای دکتر مصدق نباشد یک مثل دولتهای گذشته که می دیدیم در جنجال میکردند اگر یک شرکت می در طهران تشکیل شد و این شرکت کثرتش در دست دولت قرار گرفت از خواست اعتصاب بکنند تمام طهران خوا بانه تمام تشکیلات یک مملکت را بواباند ولی اگر چهار شرکت شد ممکنه یک شرکتی زیر بار نرود و حمل و طهران را تأمین بکنند اگر فرض کنیم خطی را تعطیل بکنند خطوط دیگر میکنند اینست که بنده خواستم عرض کنم که فوری توجه بیشتری بکنید و امروز بکنید البته دولت آقای دکتر مصدق واد کسی از این راه سوء استفاده ای نمی فکر آنچه را بکنید در این مملکت است ده سال دیگر دولتی مثل دولت آریا دولت وزیر روی کار بیاید و از این شرکتها سوء استفاده بکنند روزی که مجلس یا ملت خواهد در مقابل

خواسته او مقاومتی بکنند این شرکتها با اعتصاب تمام کار مملکت را فلج میکنند بیشتر از این عرض ندارم

مهندس رضوی - ماده ۹۰
نایب رئیس - بفرمائید
مهندس رضوی - اولاً بنده ندانستم که چرا اشاره بنده راجع باینکه این کار جنبه انتخاباتی دارد بیشتر بشهر کرمان ایشان را توجه نداد و بعلاوه چرا آقای مکی برای خودشان قیاس فرمودند در صورتیکه منظور من کلی بود ما هم از شهرهای دیگری آمده ایم و شهرهای ما هم اتومبیل دارد اینکه عرض کردم مربوط بهم بود (مکی - بنده خیلی معذرت میخواهم) و اما کلمه هو و جنجال که فرمودند بنده تعجب میکنم که بنده هیچ هو و جنجال نکردم و بنده مطالب اصولی گفتم و مطرح کردم و هیچیک از آنها جواب ندادید و عریض بنده را تعریف فرمودید ولی میخواستم خدمتان عرض کنم که این قبیل مسائل از مسائلی نیست که با الفاظ بشود بازی کرد باید در مجلس شورای ملی معلوم بشود آنهاست که بی منافع خصوصی میروند چه دسته ای هستند مطلب فقط در این است (صحیح است) و در این هم شک نیست که چند نفر مالک اتوبوس میخواهند بهره مند شوند (صحیح است) ولی ما هم با تمام قواست که قانون در اختیارمان گذاشته جلوی اینها را خواهیم گرفت (احسن)

فریدمان - بنده بخاطر نفاذنامه ای دارم

نایب رئیس - اسم جناب عالی ثبت شده بعد خواهد فرمود آقای وزیر کشور

وزیر کشور - جناب آقای نریمان روزیکه درباره طرح تقدیمی خودشان و عده ای از آقایان نمایندگان در مجلس بیاناتی میفرمودند اشاره باین نکته کردند که چه شده است شخصی که خود مقدم بوده است در قلمی کردن شرکت تلفن حالا یک لایحه ای آورده است که یک شرکت خصوصی تشکیل بدهد بنده آن روز از جهت اینکه خلف بزرگوار و ارجمند بنده همین جناب آقای مهندس معظمی مساعی فراوان در تدوین و تهیه و دفاع از لایحه دولت در ملی کردن شرکت تلفن بکار برده بودند عرضی نکردم خاصه که این سکوت بنده اساسش بر اظهاری بود که جناب آقای وزیر است و تلگراف و تلفن در زمان بحث و گفتگوی از آن لایحه فرمودند و بنام بنده هم اشاره کردند امروز بنده می بینم که بار دیگر جناب آقای مهندس رشوی با تعبیری متفاوت می فرمایند که چرا در یک دولت یک وزیر لایحه ملی شدن شرکت تلفن را آورده است و وزیر دیگر آن شیوه و سنت را تعقیب نکرده و بطریق دیگر رفته بنده باید عرض کنم روز سومی بود که بنده به وزارت پست و تلگراف و تلفن منصوب شدم که بلافاصله بر اثر شکایات متوالی که

از متقاضیان تلفن میشد بر و نده این کار را خواستم و در مجلس سهام سوالاتی از بنده شده بود آنهم عمل بنده را تأیید کرد و بنده لایحه ملی شدن شرکت تلفن را تهیه کردم بر اثر مشورتها و استفاده هائی که از جهت فنی از متخصصین اینکار کردم جناب آقای نریمان روزی به وزارت پست و تلگراف و تلفن تشریف آوردند و در آنجا با بنده درباره ملی شدن مطلبی پیش کشیدند و بحث کردند و بحث ما آنروز در وزارت پست و تلگراف بیش از دو ساعت طول کشید و بعد هم بنده دیدم که این نماینده باشهامت با کدامن ملتزم به منطقی از وزارت پست و تلگراف که خارج شدند از عضویت هیئت مدیره ای که تازه تشکیل شده بود استعفاء دادند و عمل ایشان تأیید کرد که عریض من در حاضر مبارک ایشان بی تأثیر نبوده است این مقدمات برای این است که بار دیگر آنچه را که ایشان فرمودند من خود در اینجا تأیید کنم که بدون شک نظر بنده در ملی کردن شرکت تلفن نظری بود که بار ای خود آقایان نمایندگان ثابت گردید که صحیح بوده و من مؤمن هستم بآنچه که در آنجا کردم و اما ایمان من در آنچه که امروز در اینجا در باره شرکت اتوبوسرانی میکنم کمتر نیست (پارسا - اینکه متناقض است ، تناقض دارد) بنده مختصری منطقی خوانده ام و تناقض را متوجه هشتم و اجازه می خواهم از جناب عالی که قبل از اینکه رفع تناقض را در اینجا عرض کنم رفع سوء تفاهم کنم چون من و شما یک چیز می خواهیم و در اینجا هم عرض کنم آنچه را که منظور نظر مبارک جناب آقای پارسا است با آنچه که بنده می خواهم تفاوتی ندارد و اگر پس از عریض خود در اینجا آقام تاحدی با انصافیکه در جناب عالی سراغ دارم و حقیقه این را با شما ایمان عرض میکنم تصدیق نکردید آنوقت بنده ناچار خواهم گفت که آقایان نمایندگان محترم پیشنهاد های لازم را بدهند تا این طریقیکه فعلا مطرح است اصلاح بشود (پارسا - انشاء الله) عرض کردم بنده ایمان دارم بآنچه که اینجا کرده ام درباره شرکت اتوبوسرانی اگر ما تلفن را ملی کردیم برای این بود که شرکت تلفن ۲۲ میلیون تومان به بانک ملی ایران مدیون بود و بران ملی کردن لازم نبود دولت ۲۲ میلیون تومان تهیه کند تا بتواند باینکار اقدام کند برای اینکه آنچه مربوط به بانک بود که بایک شرکت خصوصی طرف بود بعد بایک شرکت ملی طرف شد و البته این اصلاح بانک بود سهام دیگر که مال اشخاص بود آنها تلفن دارند و چون از تلفن استفاده میکنند طبیعی است نمی آیند سهام خود را بفروشند بدولت که دولت سرمایه ای و مایه ای لازم داشته باشد که آنها را بفرد بنا بر این از این جهت هم زحمتی برای دولت نبود در حدود ۵۰ میلیون ریال در نظر گرفته شده است که برای دولت لازم بود تا صاحبان

سهام فردی معامله کنند و بول سهامشان را بگیرند و بروند و شرکت ملی قائم بشود در مورد اتوبوسرانی آیا واضح اینطور است؟ البته نه مادر برابر ۱۳۶۱ اتوبوس هستیم که امروز باید اگر ملی کردیم همه را بخریم بول بدهیم و این امر منحصر ب طهران نیست قریب ۳۰ شهر ماداریم که امروز اتوبوسرانی دارد و در این ۳۰ شهر هم باید این کار را کرد و این یک مبالغه کزاف لازم دارد و اگر میگویم کزاف فعلا با اوضاع فعلی کزاف است و این مبالغه فعلا در اختیار دولت نیست و اگر هست دولت فرض تر از این کار مهمانی در پیش دارد و نمیتواند الان باین کار اقدام کند و چندین میلیون سرمایه خود را باین کار تخصیص دهد اختلاف دیگری هم در میان است و آن این است که شرکت تلفن یک شرکت است در تمام کشور و این امر خود محتاج و مورد تأمل است که آیا اصلاح دولت هست که شرکت واحد ملی یعنی شرکت ملی درست بکنند و تمام اتوبوسرانی شهرستانها را هم در اختیار این شرکت قرار بدهند یا نه و آیا مصلحت این نیست که شهرداریها چنانچه جناب آقای مهندس رضوی فرمودند و حق هم فرمودند که در پاریس اجرا شده است و در انگلستان هم کار بهین منوال است آیا مصلحت نیست که ما این کار را بشهر داریها واگذار بکنیم این امر هم ملاحظه میفرمائید که یک قدری باید مورد امان نظر و تأمل قرار گیرد مطلبی فرمودند جناب آقای مهندس رشوی که قید مدت نشده است ولی خاطر مبارک آقایان استحضار دارد که بنده در دو جلسه خصوصی و در جلسه عمومی اینجا عرض کردم که قید مدت در آئین نامه در ماده نهم شده است و برای اینکه دیگر باین امر پیردازیم و مکرر مکرر نکسیم بنده آن ماده را که تهیه شده بوده است برای استحضار خاطر آقایان قرائت میکنم ماده نهم ، مدت عمل شرکت ده سال تمام از تاریخ تأسیس آن میباشد که در پایان مدت در صورتی که از طرف کار و حسن انجام تعهدات شرکت رضایت باشد به پیشنهاد هیئت و نظارت و موافقت شهردار و تصویب انجمن شهر ممکن است برای ده سال مجدد تمدید داده شود در صورت خلاف و عدم تصویب اموال و وسایل شرکت به بهای تمام شده و پس از توضیح استهلاك و فرسودگی باز خرید شده شهرداریها بطریق امانی با بجا تأسیس شرکت دیگری بر طبق همین اصول عمل خواهند کرد ملاحظه میفرمائید که مسئله مدت (خلغالی - ده سال خیلی زیاد است) آن هم توضیح دارد و دلایلی داریم که باید در مرتبه اول مدت را ده سال گرفت و توضیح عرض خواهم کرد ملاحظه میفرمائید که مدت منظور نظر بوده است و از نظر تهیه کنندگان آن لایحه و این آئین نامه در نماینده فرمودند جناب آقای مهندس رضوی که این شرکت

یک شرکت خصوصی خواهد بود، عرض کنم اولاً در هیئت مدیره اکثریت با نمایندگان انجمن شهر است (کریمی صحیح است) ثانیاً اگر ما باز استدعا میکنم که درست باین قسمت از عرایض بنده توجه بفرمائید چون جان کلام در همین جا است و اینجا است که نظر جناب آقای یارسا با نظر بنده نزدیک می شود و شاید با نظر جناب آقای نریمان اگر آقایان محترم مادر برابر هیچ بودیم، یک لوح ساده ای در برابر ما بود و میخواستیم روی آن نقش کنیم آنطور که دلمان میخواست نقش میکردیم اما بهشت در این است که شما در برابر یکمده از مالکین هستید که عده آنها بر نهصد و خرده ای بالغ است و این در شهرهای دیگر هم البته بنسبت کمتر وجود دارد

۱۲۶۱ اتوبوس موجود است که کسانی الان مالک آنها هستند و از آن استفاده میکنند و صد درصد از منافع آن بهره مند میشوند دولت اگر اتوبوسرانی نبود البته سیرت بدنبال نظر جناب آقای نریمان و رأی و نظر جناب آقای یارسا، اما در برابر یکمده ای هستیم که آنها حق دارند که منصف و مصالح من که مسئولیتی بهمه دارم و بمصلحت دولت نیست که حقوقی را از اشخاص بی تأمل و تدبیر و تفکر از میان ببرد نظر اینست که چه باید کرد که حقوق این آقایان محفوظ بماند (نریمان - حقوق محفوظ است) مصلحت مردم و وجه و ناس هم تأمین باشد تصور میکنم آن راهی را که جناب آقای نریمان اختیار فرموده اند که ۵۱ درصد از سهام متعلق بشهردارها و ۴۹ درصد از سهام متعلق به مالکین فعلی باشد برای اینکه در هیئت مدیره اکثریت با نمایندگان انجمن شهر باشد باز اما اختلاف ندارد فرمودند که فعلاً ۲۰ درصد از این سهام مطابق نظر دولت بشهرداری ملق خواهد گرفت ولی ۳۱ درصد

باقی میماند آنها را فعلاً ما بر کنار می گذاریم و منافع را تقسیم میکنیم میان مالکین فعلی به نسبت هشتاد درصد و به شهرداری به نسبت بیست و درصد بنده چه کردم در اینکه ۳۱ درصد از سهام فعلاً خیالی و واهی است که حرفی نیست وقتی این هشتاد درصد را بآنها بدهیم با عملی که فعلاً ما میکنیم چه تفاوت دارد تفاوتش این خواهد بود خواهند فرمود که ۵۱ درصد از آن شهرداریها خواهد بود بنده عرض میکنم این مقصود اساسی را بایشنها جناب آقای کریمی ... (زنک رئیس)

نایب رئیس - آقای وزیر کشور قدری تأمل بفرمائید اکثریت نیست (پس از لحظه مجدداً اکثریت حاصل شد) بفرمائید آقای وزیر کشور

وزیر کشور - ۰۰۰۰ با پیشنهاد جناب آقای کریمی تأمین میکنیم و آن باین طریق است که در دو ماده از سه راه ما میتوانیم بطوری عمل کنیم که بدون اینکه به منافع فعلی صاحبان سهام این مالکین صدمه ای وارد شود بتدریج شهرداری های ما واجد آن ۵۱ درصد از سهام بشوند ولی در این باب نه بطریق واهی بلکه بصورت واقعی و آن اینست که گفته ایم این ۲۰ درصد از سهام را سودش را تخصیص خواهیم داد بخرید اتوبوسهای مالکین که اکنون مایل بخرید سهام نیستند و خرید سهامی که بعداً مالکین فعلی خواهند فروخت و هر گاه قرار در توسعه شرکت شد آنهم تقدیمش بشهرداری است و بنا بر این ملاحظه بفرمائید که ما بمنافع فعلی صاحبان سهام صدمه ای نرسانیم و آن مقصود مهم را که جناب آقای یارسا و جناب آقای نریمان در نظر دارند باین طریق تأمین خواهیم کرد، بنده در این صورت

نمی دانم دیگر جای دغدغه و تشویش کجا است، جناب آقای مهندس رضوی فرمودند که برای جلوگیری از سبقت ایجاد شرکت با حفظ وضع فعلی تفاوتی ندارد و چه تأثیری است در تأسیس شرکت، عرض میکنم آقایان همه در خیابانها دیده اید و ملاحظه فرموده اید که این اتوبوسها برای اینکه از هم دیگر پیش بیفتند برای اینکه یک مسافر را که در راه مانده است زودتر سوار کنند و امثال اینها که هر روز ما ناظر آن هستیم این رقابت مضراً دارند و این رقابت بقت جان مردم تمام میشود، شرکت که کارکنانش و کارکنانش از این دغدغه آسوده هستند و برای یک شرکت کار میکنند و برای یک شخص معین مجبور نیستند که داخل بپرند ناچار کمتر دچار این وضع و رقابت ناخوار خواهند بود و این جا است تأثیر شرکت در جلوگیری از سبقت های مضر (مهندس رضوی) هیچ تأثیری ندارد) فرمودند که باید بفکر کارکنان و کارگران اتوبوس باشیم حضورشان عرض میکنم که بنده در اینجا و در جلسه خصوصی گفتم و خواندم که یکی از مهمترین منظورها این بوده است که فکری بجال کارکنان و کارگران و بیمه اینها با وسائلی که بر اثر انتظام این امر تعلق بگیرد کرده باشیم و به این فکر بودیم و هستیم، جناب آقای مکی فرمودند در بیاناتی که راجع باین لایحه شد توضیح کافی داده نشد، حقیقت مطلب این است آقایان محترم که حسن استقبالی که در تاریخ تقدیم این لایحه دولت به مجلس از جانب نمایندگان محترم شده بودی نبود که بنده را که در این کارها تجربه کم دارم دیگر وادار کند یا ملزم بسازد که توضیح عرض کنم، افریاد شادباش و خوش آمد برای استقبال از این لایحه بنده را میتوانم بگویم باینکه چنان تحت تأثیر قرار داد که تادو

سه روز من دعا میکردم که تمام کارها را که برای کشور میکنم اینطور بروز استقبال آقایان قرار بگیرد ولی بنا کار تأسف آن حسن استقبال که فرمودند ۵۰ روز از آن میگذرد بصورتی در آن است که لایحه بعد از تمام توضیحاتی که کمیسیون در مجلس در جلسات خصوصی و عمومی داده شده است همینطور هم عمل و معطل مانده، فرمودند جناب آقای مکی که اعتصاب خواهند کرد در آینده و نظر رسید که جناب آقای مهندس رضوی در این باب نگرانی دارند عرض میکنم لایحه ای که دولت چندی پیش با مضاعف رساند و مدتی اجرا کرد ملاحظه فرمودید که خدا را عموماً چنانکه در کشورهای دیگر هم مرسوم است از اعتصاب مصون داشته است و اعتصاب را در این موارد که بازند کاری روزانه شهری مردم ارتباط دارد ممنوع کرده است و بنا بر این تصور میکنم از این جهت تشویش و نگرانی نیست و بهر صورت اگر این لایحه با پیشنهادها یکی خواهد فرمود و اصلاحاتی که در آن بعمل خواهند آورد از تصویب مجلس شورای ملی بگذرد مصلحت مالکین فعلی و مصلحت مردم شهر تهران و شهرستانها تأمین و محفوظ خواهد بود و تصور میکنم (مهندس رضوی) فقط مصلحت مالکین محفوظ است مصلحت مردم محفوظ نیست) که دولت کار خود را کرده باشد و آقایان محترم هم بوظایف خود عمل کرده باشند

ختم جلسه بعنوان تنفس
نایب رئیس - با اجازه آقایان ده دقیقه تنفس می دهیم و نوبت آقایان محترم است که بعداً صحبت کنند.
(مقارن ظهر جلسه بعنوان تنفس تعطیل و دیگر تشکیل نگردید.)
نایب رئیس مجلس شورای ملی
محمد ذوالفقاری